СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 225. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 17-го листопаду 1944. — No. 225. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, November 17, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАГРОЗА У ВІЙНІ ВІД НЕДОСТАЧІ РОБУЧИХ РУК У КРАЮ

ВАШИНГТОН. — Робітники полишають працю у фабриках воєнної продукції в такій кількості, що вояки на фронтах не можуть на час дістати потрібного виряду. Це не лише загрожує виграї війни, але теж спиняє пляни президента найти працю для 60 міліонів людей після закінчення війни. Таку заяву оприлюднив звісний підприємець Генрі Дж. Кайзер після конференції з президентом Рузвелтом.

Він заповів, що президент незабаром проголосить зазив до робітників, щоб вони оставалися при своїй роботі на те, „щоби наших вояків не лишати безпомічними". Кайзер сказав теж, що робітники з невідомих причин покидають працю при есенціональних воєнних заняттях, а шукають її в нових, їм досі незнаних ділянках. Вони не просять за звільнення з одного воєнного заняття для переходу до іншого, просто кидають роботу і йдуть до незалежних занять, працюючи для себе.

ПРЕЗИДЕНТ НА КОНФЕРЕНЦІЇ З ПРОВІДНИКАМИ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Вперше після своєї перемоги при свіжих виборах стрінувся президент Рузвелт з провідниками палати репрезентантів та сенату на нараді про введення в життя різних замислів. Порушено майже виключно справи, які відносяться до добробуту краю, а які вже при різних нагодах були згадувані. Предсідник палати репрезентатів Сем Рейборн виявив, що рішено перевести програму розбудови шляхів по всіх стейтах, щоб мати готові заняття для робітників на випадок безробіття.

Одначе не спустили з ока і продовження повновластей воєнних для президента, які вигасають з днем 31. грудня 1944. р.

ЗА ПРАЦЮ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ ПОПРИ ТЕПЕРІШНИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Юнія Злучених Електричних, Радіових і Машинових Робітників зажадала від підприємства Дженерал Моторз Корпорейшен, щоб приймати до праці повертаючих з війни ветеранів, але не відправляти робітників, які тепер працюють у фабриках корпорації і мають права до старшинства в роботі та заплаті. Юнія поставила це жадання тому, що підприємство проголосило свої правила для принимання ветеранів із шкодою для цивільних робітників.

ПРИЛАДИ ДО ТЕЛЕВІЗІЇ ГОТОВІ.

НЮ ЙОРК. — Підприємство Ар Сі Ей (Віктора) вже виготовило апарати для принимання телевізії на лад теперішніх апаратів для принимання радіових програм. Апарати матимуть нові лямпки („тюбс") і нові роди сочок. Вони будуть показувати образки на 24 цалів довжини і 18 ширини. Образки будуть чистіші, ніж усі, які випробувано досі.

Британська корпорація Скофоні, яка має дозвіл на продукцію в Америці, виготовила від себе плян для образків по домах, але за оплатою. Це тому, що це підприємство не буде приймати торговельних оголошень. Передплата за ці телевізійні образки буде $3 тижнево, а крім цього треба зложити кавцію від 25 до 50 дол. за апарат до принимання образків.

ФАРМЕРСЬКА ПРОДУКЦІЯ НЕ БУДЕ ЗМЕНШЕНА.

ВАШИНГТОН. — Адміністратор Воєнних Харчів Марвин Джовнс взвав фармерів, щоб вони не спиняли своєї продукції 1945. році, хоч би мала лишитися надвишка плодів. Ліпше забагато, ніж замало — твердить Джовнс.

ЗГИНУВ, КАРТАЮЧИ ХЛОПЦЯ ЗА ЇЗДУ ЗАЙЦЕМ.

НЮ ЙОРК. — Хлопяча язва вскакування на трамваєві вози вчасі їзди спричинила смерть пасажира у возі. Якийсь хлопець вискочив на задню частину розвози, а 52-літній Ричард Морлі почав сварити на нього, щоб не наражував себе на небезпеку. Хлопець почав пискувати, подорожний розлютився, хотів ударити хлопця, але впав мертвий від удару серця. Хлопець утік. Це було в дільниці Бронкс при 167. вулиці.

ЗАПИСАЛА СВОЄ ТІЛО НА МЕДИЧНІ РОЗСЛІДИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Едит Клосон померла від нерозслідженої недуги у віці 65 літ. Перед смертю записала своє тіло лікареви д-рови Е. Ф. Копови для дальшого розсліду цеї недуги, а з тим також і $250,000 на цю працю. Крім цього позаписувала вона різні дари на шпиталі із свого маєтку, який виносив $700,000. Вона терпіла кілька літ на якісь забурення в залозах.

Стетиніюс передбачує світову забезпеку в початках 1945 року

ВАШИНГТОН. — Підсекретар стейту Едвард Р. Стетиніюс виявив на пресовій конференції, що пляни для забезпеки світу, вироблені на конференції в Домбартон Овкс будуть викінчені в початках 1945 р. і вони будуть далеко свобідніші, ніж досі видавалося.

У палаті репрезентантів появився внесок, щоб конгресменам признати якусь участь у ратифікації в міжнародніх договорах подібно, як це переводить сенат. Цей внесок стоїть у звязку з вижиданою ратифікацією постанов у Домбартон Овкс.

ВЕЛЕС НЕГОДУЄ НА РОСІЮ ЗА СТАНОВИЩЕ ДО ІРАНУ

НЮ ЙОРК. — Бувший підсекретар стейту Сомнер Велес виголосив по радіо промову, у якій висловив своє негодування на становище Росії до Ірану. Недавна резигнація іранського премієра Могамеда Саеда дає притоку до поважної застанови. Він уступив під напором Росії, коли не хотів допустити до опанування іранських джерел нафти Росією — пояснював Велес.

При тій нагоді Велес ширше пригадав на умову, заключену в Тегерані в справі іранської нафти. На півночи має Росія свою сферу впливів, а на півдні до війни мала Англія, а тепер прилучилася ще й Америка, отже Москва не має права вимагати, щоб іранський уряд змісця сповнив її вимоги, або уступив. В тому криється теж загроза для інтересів Америки.

Засадничо тут заторкнене питання самовизначення народів. Велес стоїть на становищі, що кожному народови треба признати право самовизначення, коли він спосібний собою управляти. Злучені Держави повинні подбати, щоб ця засада була збережена тепер далеко сильніше, ніж коли інакше, якщо вона не має стати лише словною фразою.

ЗАБЕЗПЕКА СВОБОДИ ЯК ЗАБЕЗПЕКА МИРУ.

Сомнер Велес виголосив ще промову на зібранню Академії Політичних Наук. Тут обговорив він конечність скорого покликання до життя міжнародньої організації для забезпеки миру, одначе підкреслив, що така організація мусить бути основана на засаді свободи релігії і свободи збирання інформацій для всіх націй світу, а також і на підставі свободи від недостатку.

Він домагався, щоб Америка вела у світі провід в тому, щоб держави збовязалися зберігати свободу на таких засадах, як оце він пригадав.

Де Ґол запрошений до Москви

ПАРИЖ. — Генерал Де Ґол, голова французького уряду, поїде незадовго до Москви на свою першу стрічу з премієром Сталіном. Урядову заяву про це подав французький уряд по останньому засіданню французького міністерського кабінету. З ним поїде до Москви Жорж Бідо, французький міністер заграничних справ.

Запрошення на відвідини до Москви дістав Де Ґол у вівторок, зараз по своїй конференції з британським премієром Чорчилом. Зараз потім відбулося засідання французького міністерства кабінету, на котрому рішено приняти запрошення.

ІДЕН ПРО УМОВИ ТРИВАЛОГО МИРА

ЛОНДОН. — У своїй промові перед клюбом Ротарі в Лімингтоні заявив Антоні Іден, британський секретар заграничних справ, що по цій війні може наступити довготривалий мир, якщо чотири великі держави: Америка, Росія, Британія й Франція, не будуть диктувати, а співпрацювати з меншими державами. Іден стоїть власне за таку співпрацю.

ПРОТИ ДОПУЩЕННЯ ФРАНКА НА КОНФЕРЕНЦІЮ

ЛОНДОН. — Ричард Ло, британський міністер держави, заявив, у британськім парляменті, що Аліянти не дадуть піддуритися спізненими усними заявами Франка щодо своєї демократичности. Мовляв, Британія знає, що режім Франка не є демократичний, а звязаний з державами Осі. Міністер заявився проти признання Франкови місця при мировому столі.

У звязку з тою заявою міністра британські ґазети підчеркують, що ґазети нібито невтральної Еспанії далі ведуть кампанію за Гітлера. В тому вони інколи закриваються протисоветизмом, а інколи зовсім відкрито хвалять націстичний уряд. Еспанське радіо недавно хвалило „дисципліну мовчанки" в Райху Гітлера та тайну зброю як несподіванку для цілого світу. „Арріба", орган фалянхістів, пише постійно про „погубний вплив" советського союзу в східній Европі та каже, що протисоветська політика Франка є інспірована „щедрими почуттями справедливости супроти всіх держав".

НАЦІСТИ ОЖИВЛЯЮТЬ СТАРУ КУКЛУ

Уряд Воєнної Інформації подає, що о останніми часами націсти почали оживляти наново російського ґенерала Андрія Андріовича Власова. Свого часу вони орґанізвуали для нього полки, але потім зложили його до магазину, як Власов виступив у Берліні з відчитом, що німці ніколи не потраплять окупувати Росії, бо мовляв цього може доконати тільки армія з росіян. Ґенерал Власов видав уже маніфести до Червоної Армії „закінчити цю злочинну війну" та звернутися проти „узурпаторів, що поневолюють наш народ".



ГОТУЮТЬСЯ ДО НАСТУПУ НА ЯПОНСЬКІ ПОЗИЦІЇ. — Перед собою маємо американські частини, що збираються атакувати Катамон Гил, на острові Лейте, на Филипинах. Сильно обсаджений японцями горбок зістав потім здобутий. В тому допомогла наша артилерія, що його довго обстрілювала, заки зачався наступ.

АМЕРИКАНЦІ ВІДБИВАЮТЬ ВОРОЖІ ПРОТИАТАКИ ПІД МЕЦОМ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Американська Третя Армія відбила сильні німецькі протиатаки, що видно були звернені на задержання дальшого поступу американьких військ на твердиню Мец. Не дивлячися на те американці затіснили свій залізний лук довкола Мецу та звузили простір для відступу ворога на 7 миль.

У своїм наступі американці засяли ще три форти: Ілянж, Сан Іберт та Жісі.

БРИТІЙЦІ ТЕЖ ПОСТУПАЮТЬ.

На північ і полудне від Третьої Армії аліянтські війська теж посунулися поважно вперед. Піхота Британської Другої Армії, що посувається на вдітинку на полудне від Каналу Нордена, на захід від голяндського міста Венло, поступила наперед чотири милі мочароватим тереном, не стрічаючи поважнішого опору з німецького боку.

Поступ Семої Армії здержався дещо на відтинку на полудне від лісу Паруа, вле далі на полудне, коло Бакарату, він приспішився.

НАЦИФІКУЮТЬ НІМЕЦЬКУ АРМІЮ.

ЛОНДОН. — Новий декрет німецького уряду, з підписом Гайнріха Гімлера, приказує офіцирам і підофіцирам німецької армії, що є членами націстичної партії, повести акцію за вповнення воякам „націстичної фільософії" та створити в цей спосіб тісніший звязок між збройними силами й партією.

Аліянтські обсерватори добачують у цьому приказі новий крок для нацифікації німецького війська та для нащіплення армії неуступного духа в війні й партизанці.

Документи цього приказу попали одночасно в руки британців і росіян.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА БАСТІОН БУДАПЕШТУ.

ЛОНДОН. — Червона Армія ще далі затіснила свій лук довкола Будапешту, занявши Язберень, 35 миль на схід від мадярської столиці. Московський комунікат каже, що советські війська розбили мадярські й німецькі війська в північно-східній Мадярщині та підійшли на віддаль 9 миль до Мішкольца, великого промислового центра, пятого щодо величини міста Мадярщини.

БЮТЬ НІМЦІВ НА ВСЕМУ БАЛКАНІ.

Московський комунікат подає, що болгарські війська, котрі оперують на югославській території, наспілку з югославськими військами заняли важний залізничий узол Скопе.

Болгарський комунікат каже, що болгарські війська, занявши Скопе, женуть далі за відступаючими німцями.

Румунський комунікат подає, що німці й мадяри ставлять сильний опір у північно-західній Мадярщині, але румунські війська, на спілку зо советськими, ломлять опір та поширяють свої позиції вздовж Тиси.

ВІДТИНАЮТЬ ЯПОНЦЯМ ВІДСТУП НА ЛЕЙТЕ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСЬКА НА ОСТРОВІ ЛЕЙТЕ. — Американські війська на филипинськім острові Лейте просто перерізали ормокську дорогу, якою японці готовилися відступати перед американськими атаками з двох боків. Американські війська відтяли ворожі відділи повище Лимону. На полудневому сході американська кавалерія заняла три горби, між ними гору Мамбаr, що має 3,830 стіп висоти. На полудне від Ормоку ворог робив завзяті атаки, але американці їх відбили.

ЯПОНІЯ ПРОГРАЄ ВІЙНУ, — КАЖУТЬ РОСІЯНИ.

МОСКВА. — Полковник Іван Толчанов, старий советський офіцир, заявив тут у публичній лекції, що внаслідок своєї довголітньої політики експансії Японія рішилася на ризиковну війну проти двох потуг: Америки й Британії, та що війна на Пацифіку розвивається для Японії некорисно. Прелеґент пригадував, що Японія давніше атакувала кілька разів советський союз та що Японія давала допомогу Німеччині. Він говорив, що на початку війни, котру Японія почала навіть без виповідження війни, ситуація була корисна для Японії, але тепер ситуація змінилася в японську некористь. На відчиті були приявні й кореспонденти японських часописів.

НОВІ АТАКИ „РОБОТІВ" НА ОКРУГУ ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН. — У середу вночі знову впало на південну Англію, в тому й на Лондон, більше число безпілотних бомб. Деякі з них вибухали в повітрю. Досі відомо, що від них згинуло в Лондоні 15 осіб.

Як доносять з Ціріху в Швайцарії, німці заповідають, що вони незадовго почнуть висилати "V-3", що мовляв є справжньою тайною зброєю Німеччини. Дотеперішні „роботи" можуть бити на віддаль 600 миль, а тепер німці думають над такими „роботами", щоби ними можна бити аж на Злучені Держави.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати свое оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Совєтський імперіялізм непокоїть

Росія стане по цій війні найсильнішою континентальною потугою. З тим уже Аліянти погодились і того їй бажає кожна держава, що не належить до „Осі". Супроти цього може тепер Росія бути великодушною супроти своїх сусідів і поводити себе в міжнародніх справах в такий спосіб, щоб американський нарід повірив, що її політика не є аж така імперіялістична, що мусить довести до нових воєн. Іншими словами, Росія повинна би виявляти свою нову силу в такий спосіб, щоб це міг свободолюбний американський нарід стравити.

Ось такі речі вичитуємо в редакційній статті журналу „Ди Сатордей Івнинг Пост" листопад 11, 1944. У тій самій статті є теж подані причини, чому вимагається тепер від Сталіна яснішої й простішої мови про його політичні заміри, себто про імперіялістичні пляни Росії. Кажеться, що як в Вашингтоні, так і всюди в Америці, люди занепокоєні останніми совєтськими потягненнями в Східній Европі, чи в Европі взагалі, та теж в Азії. Ось те занепокоєння є важне з цього боку, що як вашингтонські чинники, так і весь американський нарід, досі гляділи крізь пальці на того роду совєтські поширювання сфери своїх впливів, бо перед їх очима стояла головно геройська постава совєтського вояка в боротьбі з націстіськими наїздниками, та заощадження через ту поставу американської та британської крови, що теж обильно ллється у боротьбі з Гітлером. Та хоч усе те й далі істнує, то проте таки зростає загальне занепокоєння через те, що не має ніхто певности, до чого властиво Росія змагає, побільшуючи свої безмежні простори новими, та заводячи на руїнах фашизму в інших землях, що є в сфері їхніх впливів, чи ще мають бути, те саме, що ми звикли називати до цеї війни „народніми фронтами". А це знов, у змінених сучасних обставинах, означає уже повну перевагу комуністичних впливів у тих краях, а тим самим і перевагу впливу Росії.

Колиж до цього ще додати, що Сталін є проти ставлення якоїсь противаги ось таким комбінаціям, навіть у такому виді, як це пропонує маршал Смутс, коли обороняє англійсько-західно-европейський бльок (чи спілку), що сягав би від Скандинавії до Франції, то це, очевидно, ще більше непокоїть тих людей в Америці, що думають про тривалий мир у світі. Зокрема бояться того, що американські вояки, що віддають на фронтах життя за цей тривалий мир, готові тепер дуже розчаруватись, коли читають раз-у-раз нові непокоючі їх вісти про зріст російського імперіялізму, якому то зростови кінця не видати.

Ось такі побоювання видвигнено тепер публично в тому переконанню, що вони будуть публично вияснені, та що будуть усунені причини, що зроджують такі побоювання. Вони піднесені, як кажеться, не на те, щоби робити заколот в рядах Аліянтів і ослабити кооперацію з Росією, але на те, щоб прочистити атмосферу. А прочистити її, як кажеться, може тільки Сталін.

Ще одна версія протигітлерівського заговору.

Лондонське новинкарське бюро Ройтера приносить ще одну версію про звісний заговір проти Гітлера з 20. липня цього року, яка теж заслугує на увагу людей, які хочуть розуміти хід біжучих подій.

Ця версія походить від одного чоловіка, що брав участь у заговорі, але останніми часами вспів дістатися за границю, до одної невтральної країни, де його не може вже досягнути пімста націстів. Цей чоловік одначе не хоче подати свого ймення, бо, видно ще його рідню або товаришів може ця пімста досягнути. За нього ґарантує одначе лондонський комітет німецької соціял-демократичної партії, котрої членом він являється.

Цей інформатор подає, що в середині цього року були в Німечині дві ґрупи, зацікавлені в поваленню Гітлера й зробленню мира. Одною зних була невеличка група офіцирів. Другою був цивільний „комітет акції", що складався зі соціял-демократів, промислових юній, представників обох церков, католицької й протестантської, та державні урядовці донацістичних часів.

Каже він далі, що він самий знав, що Вільгельм Лойшнер, бувший соціял-демократичний міністер і провідник промислових юній, був одним з членів цивільного комітету акції. Чи був ним Карль Фрідріх Ґерделер, бувший посадник міста Лайпціґу, що його націсти засудили на смерть, йому не відомо. Між офіцирським комітетом і цивільним комітетом був тільки один звязковий; і той був повішений по першім суді.

Цивільний комітет існував від початку 1943 року. Він наіменував різні особи, що добре знали місцеві відносини й мали загальне поважання, аби вони перебрали владу навипадок удачі замаху в даному повіті. Комітет найменував теж людей, які мали помагати першим, виробляти пляни й виконувати різні адміністративні функції в певній окрузі через певний час. Цих осіб про це ще не повідомлено, хоча рекорд кожного розсліджено докладно.

Від 1944 року комітет прийшов до переконання, що проти-націстичні й противоєнні настрої між народом дозріли вже на стільки, що вони моглиб піддержати мирний уряд.

Офіцирська ґрупа наставала на те, що для успіху руху конечно треба смерти Гітлера. Вони поясняли цивільному комітетови, що подавляюча більшість армії, в тому числі й генералів, була би готова перейти на їх бік та почати якусь акцію проти зненавидженої націстівської тайної поліції, але вона вперед мусить бути звільнена від вірности Гітлерови. Для цього треба акції якогось нового, рішучого чоловіка.

З того, що сталося, є нині ясним, що Гімлерови вдалося всунути одного зо своїх людей в офіцирську ґрупу та що він знав про існування цивільного комітету, хоча він не знав, хто саме до нього належав.

Коли нарешті зроблено замах на життя Гітлера в головній кватирі Гімлера, там замісць Гітлера підставлено його двійняка, Берґера. Нікого про це не остерегли, і як Берґер згинув, граф фон Штавфенберґ доніс офіцирській ґрупі, зовсім у добрій вірі, що йому вдалося вбити Гітлера.

З того цивільний комітет зробив висновок, що Гімлер навмисно ждав на справжній замах, аби політична опозиція виступила явно наверх. Одначе в цьому дещо нога похибнулася, бо він вхопився заскоро арештувати офіцирів.

Пізніше показалося, що Гімлер мав добру причину допустити до замаху на Гітлера. Під ударом небезпеки Гімлерови вдалося добути від перестрашеного Гітлера просто необмежену владу. Дуже можливо, що власне як Гітлер зрозумів, що всю владу від нього забрав Гімлер, то це сталося причиною остаточного заломання Гітлера.

Таке пояснення памятних липневих подій дає німецький втікач. Це пояснення держиться купи щодо подробиць і не має в собі ніяких суперечностей. Воно вказувалоб, що Гітлер ще може живе, — він жив принаймні зараз по липневім замаху, — хоча справжню владу в Німеччині має нині вже не Гітлер, а „вішатель" Гімлер. Це поясняло би теж, чому останню промову виголосив не Гітлер, а Гімлер, та чому Гімлер являється нині головним провідником націстів, за виімком хіба титулу фірера, котрий усе ще носить Гітлер.

Звісне, що останнє вияснення йде проти думок про смерть Гітлера, до якої від якогось часу схилялося щораз більше обсерваторів. Одначе, нове пояснення признає політичну смерть Гітлера, що для людини, політично так амбітної, як Гітлер, є з фізичною смертю майже однозначне. Як Гітлер зо свого становища скоро не добудеться, то можна скоро ждати його дійсної смерти.

Проф. Микола Чубатий.

Китайська кріза

Останніми часами присвячено багато уваги збоку політичних кол Америки та інших аліянтських країн випадкам у Китаю. Начальний вожд американських збройних сил у східній Азії, ґен. Стилвел, був приневолений зрезиґнувати зі своєї позиції на домагання китайського ґенераліссімуса Чянг-Кай-Шека. За уступленням ґен. Стилвела пішла теж резиґнація американського амбасадора до Китаю Ґоса. А саме це уступлення відбулося серед надзвичайно драматичних обставин, яких рубець нам тільки відкритий. Початкове донесення до преси обі цензури — американська та китайська — сильно обкроїли. Це, що пізніше появилося, свідчить тільки, що на терені Китаю прийшло до гострої кризи поміж поглядом Америки та уряду Чянг-Кай-Шека на ведення війни з Японією. В цілій цій крізі видна здалека тінь большевизму, який діє на терені Китаю через китайських комуністів, що наділі вважають себе за незалежну державу в державі.

Поміж виявленими закидами під адресою китайського національного уряду були також закиди реакційности та браку охоти найти порозуміння з китайськими комуністами. Тих останніх комуністична чи комунізуюча частина американської преси стали представляти як поступових, китайських патріотів, тощо. Річ природна, що маємо тут вже до діла зі знаною тактикою цеї частини американської преси, яка далеко відходить від інтенцій американського уряду.

Для американського уряду головна річ сконцентрувати всі сили для виграння війни проти Японії в найкоротшім часі та з як найменшими людськими жертвами. Знов для американських комунофілів важне, щоб серед тої прикрої крізи ловити рибу в мутній воді та помогти при помочи неосвідомленої американської публичної опінії зробити з Чянг-Кай-Шека другого Михайловича або новий лондонський польський уряд та помогти виплисти на поверхню якомусь китайському Тітови. Вони раді, щоб скомунізувати Китай, цю країну, що вже понад трицять літ, від часів поступової реформи д-ра Сун-Янт-Сена в конвульсіях соціяльних та культурних противорічностей перероджується з давної заскорузлої китайської монархії у народню републику: Китай. Саме цей історичний напрям перерождення китайської нації репрезентує Чянг-Кай-Шек та його талановита дружина. Цей напрям перерождення китайського, колись заскорузлого народу, в поступову націю, репрезентує парлямент нації Куомітанг.

Річ природна, що відродження та зєдинення Китаю у модерну націю найбільше небажане сусідам Китаю, з яких один і другий бажав би захопити якнайбільше китайської території та якнайбільше економічних користей з цеї країни, що величиною та людністю майже дорівнює цілій Европі. Відродження Китаю небажане Совєтській, а й кожній Росії. Відродження понад 450-міліонової нації з пребагатими, невикористаними ще природними багатствами є в силі загородити дорогу Росії до Пацифіку, а Японії територіяльний та економічний наступ на азійський Континент. Це була причина, що Японія сім літ тому (1937) пішла прямо війною на Китай, а Совєтська Росія загорнула собі дві китайські провінції, так звану зовнішну Монґолію та східний Туркестан, в яких повстали комуністичні льокальні уряди, що більше слухають Москви ніж Чункінґу, себто китайського національного уряду.

Поміж Совєтською Росією та Японією була наділі в цім напрямі тиха співпраця з ціллю поділитися китайською добичю. Росія вважала окупацію Манджурії Японією, себто окупації провінції, в якій колись живо була заінтересована царська Росія, природним винагородженням за усадовлення російських впливів в зовнішній Монґолії та східнім Туркестані. Совєтський уряд навіть формально Манджурію признав немов сферою японських впливів, коли майже за півдармо відступив Японії на власність так звану манджурську залізницю, власність Росії на китайській колись території.

Цю політику тихої співпраці з Японією на території Китаю Росія зберегла донині. І донині є скрупулятне перестеріґання невтральности Совєтів супроти Японії, з якою Америка та Англія у безпощадній війні. Не зважаючи на те, що Сталін зарахував Японію до аґресорів, Совєтська Росія не піде війною проти Японії, як це в Америці говорять комунофіли. Не є ціллю Росії скріпляти національний уряд Чянг-Кай-Шека та помогти Китаєви відродитись у самостійну силу на сході Азії, чого бажає Америка. Навпаки ціллю Росії є тримати Китай якнайдовше в хаосі та серед того хаосу осадовлюватися, на спілку з Японією, в Китаю. Тільки під одною умовною Совєтська Росія пішлаб з Америкою проти Японії, а саме тоді, колиб цілий Китай став комуністичним, себто колиб китайські квіслінґи прийшли до влади, а національний уряд Чянг-Кай-Шека зіпхнули до ролі азійського Михайловича.

Китайські комуністи.

Використовуючи слабість та внутрішню дезорґанізацію Китаю большевики перенесли доволі вчасно на терен самого таки Китаю комуністичну аґітацію, що довела до утворення окремої комуністичної армії, яка опанувала частину Китаю близько совєтської Монґолії та стала наділі територією незалежною від національного центрального уряду. Китайські комуністи брали матеріяльну поміч та всяке політичне натхніння з Москви, і нині беруть, тому стали наділі звичайними квіслінґами у відношенню до національного китайського уряду Куомітанґу.

Тактика китайських комуністів в Китаю незвичайно подібна до тактики американських комуністів. Як довго Росія не була у війні з Німеччиною, тоді вони відносилися пасивно до наїзду японського ворога на їх батьківщину. Весь тягар війни з Японією спочивав на плечах Коумітанґу. Вони боронилися тільки тоді, коли на їх територію наступали японці, що було дуже рідко, бо Японія зовсім не мала інтересу нищити того рака, що підгризав внутрішну силу та єдність китайського народу та помогти противникови скріпитися.

Ситуація змінилася тільки дещо, коли Росія найшлася в смертельній небезпеці бути розгромленою Гітлером. Тоді Росія потребувала на сході спокою збоку Японії, а зі заходу американського Ленд-Лізу, тому й китайські комуністи достосувалися до зміненого політичного [illegible] та пішли на деяку співпрацю з Чянг-Кай-Шеком та з національним урядом. Вони активно приступили до війни проти Японії, але і тоді пильно зберігаючи власну армію та самостійність своеї, комуністами опанованої території.

Можна собі представити вартість такої китайської армії та такої китайської провінції у війні з Японією, на якій національний уряд не мав нічого до говорення.

Поміч китайських комуністів була рівна зерови, бо національний уряд мусів і нині мусить постійно тримати армію на поготовлі, яка хоронилаб Китай перед несподіванками таки збоку своїх комуністів. Що істнування комуністичної армії в Китаю наділі більше ослаблює китайські сили у війні проти Японії, ніж варта ця поміч скомунізованої провінції, нема найменшого сумніву. Колиб Совєти мали добру волю дійсно помогти Америці у війні з Японією ,то повинніб дати вказівку китайським комуністам розвязатися, а підпорядкуватися національному урядови Куомітанґу та зєднати всі національні сили проти Японії. Того Совети не хотять зробити; навпаки вони бажалиб комуністів поставити у проводі, або зробити якийсь такий компроміс в Китаю, як зробили це на балканськім півострові з Тітом або Осубкою Моравским та з його люблинським комітетом національного визволення в Польщі, себто скомунізувати Китай та піддати вже цілий Китай під російські, совєтські впливи.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильогії „Огнем і Кровю"

81)

Знов почався систематичний артилерійський обстріл. Ворог видно не зорієнтувався, звідки його так болючо привитано. Відповідали знов безневинні жита. Тяжкі гармати намацували батерії Холмського. Ті не обзивалися. Минав час, сонце підкочувалося під південь, ставало гаряче. А ворог не показувався. Хелчицький і Стенбок запитували, що сталося? Втішився, почувши, що ворога відбито з великими стратами й захоплено полонених. Не знали вони, як втішився їх визовом Паволоцький. Не сподівався він, щоб оба були ще у Любачові, так близько від боєвої лінії. Тішитися було ще однак зарано...

Ґенерал Стенбок розпорядився ніжинському полкови виділити три сотні для співділання з чернигівцями. 16-му уланському новоархангельському полкови перейти з Олешиці у лісок на південно-східній окраїні Футорів. 17 новомиргородському полкови з Боркова трьома сотнями скріпити ліве крило чернигівців у Старому Селі.

Виділені сотні підпорядкував Паволоцькому. Артилерійському дивізійному уланської бриґади наказано стати на резервовій позиції під Олешиці — випозичити сотку стрілень дивізіонови Холмського. Сили Паволоцького рівнялися таким чином кінній бриґаді. Натякнув начальникови дивізії, що він можливо не здолає опанувати в бою так значну формацію. Прохав доручити команду більш досвідним — полковникови Серебрянчукови, або й Кулініну. Стенбек відповідав:

— Оба десь змилися. Похворіли, чи який чорт. Їх нині я не бачив і посилати їх розшукувати не думаю. Їх обовязок зголошуватися у мене. Як тільки знайдутьнся — видам розпорядок про їх відчислення. Ґенерал Хелчицький і я вважаємо, що з завданням ви справитеся, виконаєте все, що можливе буде. Ви тимчасово командуєте бриґадою в боєвій лінії і ніжинським полком диспонуєте цілим. Відповідний наказ підполковникови Дараганови посилаю.

Був це вияв несподіваної чести й великого довіря з боку Стенбока-Формора й командуючого корпусом. Паволоцький зміг тільки сказати:

— Завелика відповідальність звалюється на мене, ваше сіятельство. Старатимуся зробити все, що в моїх силах. Тільки прошу не судити гостро за неуспіх.

— У випадку неуспіху відповідальність падатиме на мене і на ґенерала Хельчицькго. Оба ми тимчасові команданти, звязків з вищим начальством не маємо і де воно обертається — не знаємо. Про неуспіх не думайте. Так і так фронт відступає.

Обстріл між тим змагався. Пара стрілен попало в розташування спішених сотень, дальші падали на суґірки перед ложбиною. Паволоцький закликав до телефону Алібекова. Його і обіч лежачого Немирича призначив своїми заступниками в командуванні чернигівським полком. Віддав трубку телефоністови й знов припав до далековида. Знов у віддали показалися червоні чака гонвед-гусарів. Сунули лавою, впевнено. За мадярською лавою виткнулися їздці у чорних спічастих касках з мідними блискучими орлами: одна довга лава, за нею друга. З таким ворогом Паволоцькому ще не доводилось зустрічати.

— Німецькі драгуни! — пояснив Паволоцькому Немирич.

— Мусимо, значить, видержати іспит з німецькою кіннотою. Побачимо, чи такі вони страшні, як про них пишуть. По мойому, кіннота у німців неважна, тяжка до руху, та й коні тяжкі. Гірша від німецької піхоти без порівнання.

Легкі ворожі батерії вигналися на позицію слідом за лавами. За хвилю Воля вже горіла, в селі піднявся гармідер. Надходив час рішального бою під Олешицями.

XXIV.

Обстріл села Паволоцького розлютував. Бунтувався при самій думці, що ворог нищить без потреби оселю будь що буь своїх громадян, з яких не один певно боронить Австро-Угорщину по всяких фронтах.

— Собачі діти! — цідив крізь зуби. — Адже певно бачать, що в селі нікого нема! По щож палити село, гатити по селянській худобі у хлівах?

— Печеню собі на вечерю приготовляють. У вечері сподіються певно тут бути — відказав схильний до насмішок Немирич. — Прийдуть, так корови вже у власному салі зісмажені будуть. Тільки добрий ніж і великі миски потрібні. А може посідають довкруг коров і дертимуть труп просто зубами. Духово мадяри недалеко ще втікли від печерної доби. Хіба так давно їх прабатьки, печеніги й половці, жерли сире падло?

— Недавно. Читав я якось, що в Будапешті помер останній з половецьких ханів, який ще вмів по половецьки. Здається наприкінці XVII-го століття.

— Отож бачите! Не диво, що село запалили. Печеню печуть по половецьки, чи може по печеніжськи. Побачите, що на вечір будуть в селі.

— То ще на двоє бабуня ворожила, чи будуть вони тут! Чогож ті собачі діти стали? Розглядаються, наче новий гість на весіллі — Паволоцький з пересердя замінив „гостя" міцнішим висловом. — А ну, — крикнув телефоністови, — передай Холмському, хай кропне по ниж чергу-другу, а то розлінилися. Одну по лавах, другу по перелісках.

Через хвилю стрільна свистали понад головами. Лави на оболоні змішалися. З перелісків вискочило ще більше їздців.

(Дальше буде).

З Офісу Военних Інформацій у Вашинґтоні

Дешо про ціни прожитку.

Бесідник: Кажуть люди, що що в Америці гроші балакають. Коли це правда, то значить, що доляри такі самі як і люди, між котрими є злі і добрі. Возьмім, наприклад, цей доляр, що тут його бачим. Це дуже небезпечний доляр. Небезпечний тому, що він аж проситься, щоби його десь пропустити. Хоче, щоби за нього купити щось таке, чого вам не треба.

Кождий такий доляр є небезпечний. Як ми його непотрібно пропустимо, то значить, що ми робимо місце для інфляції, якої в дійсности ніхто з нас не хоче, бо тоді ціни прожитку такби пішли вгору, що не мажнаб нічого докупитися.

Найліпше робити так, що коли гроші просяться, щоб їх непотрібно пропустити, то ви купуйте за них военні бонди і стемпси... А як купуєте такі річи, яких вам конче треба, то не платіве за них більше як приписує закон. При купні завше віддавайте торговцеві свої пайкові значки. Старайтеся, щоби ціни прожитку були низькі.

„Ві-Мейл".

Бесідник: (Легким, приємним голосом, помалу): Чи ви маєте в хаті електричне світло? Чи ви застановляєтеся над тим, як би то виглядало, колиб ви мусіли тепер світити каганцем?... Я пригадую, як то колись було дома. Було накурить, що світа в хаті не було видно. А як було треба зміняти гніт, то карасина цілу хату засмерділа... Тепер все те належить до історії. Наука поступає вперед і нам краще живеться. Возьміть, наприклад, „Ві-Мейл". Неж знаменита річ... Вони редукують лист до величини почтової марки, і замісць везти його за море на кораблі, везувь літаком. На фронті роблять відбитку і доручують. В цей спосіб щадиться місце на кораблі і час, бо висланий через „Ві - Мейл" лист доходить скоро. Тепер всі вживають „В-Мейл". А як ви? Посилайте всі листи за море через „Ві-Мейл".

Жінки, вписуйтеся до военної фльоти.

Бесідник: Серед американського народу тепер запанував оптимістичний настрій. Війна йде добре і всі думають, що вона скоро скінчиться. Але на ділі так не є. Наприклад, военна фльота ще потребує жінок до праці. І то до дуже важної праці. Як вам минуло двайцять років, а не перейшов ще трийцять семий, то ви можете вписатися до военної фльоти. Нині є велика честь бути „вейвсою". Перед нею є велика каріера. Вона має нагоду подорожувати, робити нові знакомства і все ходить гарно вбрана. Платня також незла. Зпочатку дають 141 долярів і 50 центів, включаючи харч і помешкання. До того „вейвса" дістає опуст на білети до театру і може тано подорожувати. Медична і дентистична обслуга даром. Вписавшись до военної фльоти, ви відчуваєте, що безпосередно помагаєте своїй батьківщині виграти війну. Зайдіть сьогодні до найблищого рекрутаційного бюра военної фльоти і запишіться. А коли такого нема, то напишіть до Вашингтону по безплатну брошурку „Ди Сторі оф Ю ін Нейві Блю". Адресуйте так: ВЕЙВС, Вашингтон 25, Д. К. Чи можете зробити це ще нині?

Нові постанови про вживання авт.

Бесідник: Шановні Слухачі. Коли ви їздите автом до праці, то я маю для вас дуже цікаві інформації. Іменно, ви повинні негайно пристати до „пулу" і вживати свого по черзі з другими членами такої спілки. Ви знаєте, що тепер в Америці автів не виробляють і їх меншає з кождим днем. Для того тепер треба авто так шанувати, як око в голові. Крім того в Америці вже нестає ґазоліни, бо все йде для нашої военної машини, а цивілі мусять обходитися як хто може. Опон також нема. Сьогодні власник авта повинен ходити коло нього, як коло збитого яйця. Для того власне, щоби шанувати авто, щадити ґазоліну й опони, то вам треба пристати до „пулу" і вживати авта по черзі з другими, один тиждень, скажім, ваше, а другий вашого товариша, чи знакомого, або сусіда. Про це вже є нова постанова. Коли чоловік, що їздить автом до праці, хоче дістати ґазоліни, то маючи „В" і „С" пайкову картку, а не належить до „пулу", то замісць дістати ґазоліни на три місяці, дістає тільки на один місяць. Хто хоче дістати звичайну тримісячну пайку, то мусить доказати, що він належить до „пулу". А коли не належить, то мусить доказати, чому саме він не може належати. Отже, приставайте, панове, до „пулу".

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На Листопадовім Святі в Шікаґо (Норт Сайд) зібрано на працю Українського Конґресового Комітету в Америці $222.71.

Зложили по: $25: Дім Відділів У. Н. С.; по $15: Отці Василіяни, Ст. Брудний і родина; по $10: адв. Р. Смук; по $5: о. Форостій (парох української прав. церкви), М. Белеґай, Т. Шпікула, Ст. Куропась, Д. Семенюк, п-ні Зофія Смук, Осип Забитко, Д. Дякун, п-ні К. Гульчій; по $3: п-ні Сидорик; по $2: П. Костирка, І. Барабаш(Т. Подола, І. Пінило, Г. Сенів, М. Гутман, Ст. Дутчак, В. Любас, Д. Гутман, М. Горний, М. Баран, Гр. Матвіїв, М. Волковенький, п-ні А. Стронська, М. Мотлюк, М. Попіль, Н. Николишин, М. Микитин; по $1: Т. Кривовяз, Г. Дзявроник, І. Сливка, Ф. Опиханий, І. Пишний, А. Маник, П. Лучків, п-ні М. Семків, М. Ломек, п-ні Левтюх, В. Горинь, п-ні В. Березовська, п-ні Савчин, С. Ганович, М. Стрижак, П. Іванків, Т. Камінський, п-ні А. Олексій, п-на В. Ірха, Д. Іванків, М. Ґудз, Гр. Бобик, В. Пилипів, п-ні Плетяк, В. Лучків, Гр. Ничай, М. Подоляк, Т. Джуґан, К. Ґавлічинський, Д. Куньо, І. Шкраба, М. Сень, Р. Вайда, М. Семків, І. Рібий, В. Лоняк, Гр. Дацьків, С. Тимець, І. Бойко, п-ні Дмитрів, О. Кукла, п-ні Кукла, п-ні Зофія Семків, п-ні М. Кульчицька, п-ні З. Білінська, п-ні Ю. Козаченко, М. Ґут, п-ні А. Штим, І. Білецький, п-ні А. Отинчук, П. Бахурський, Т. Ковальчук, п-ні Е. Вальц, Л. Мариняк, п-ні П. Сірант, п-ні А. Сич.

Всіх жертв є: $205.00, дрібні жертви $2.61, з пушок за відзнаки при дверях $12.10, не записано чия жертва $3.00. Разом $222.71.

Цю суму переслано до Українського Конґресового Комітету. Хто з жертводавців не записаний, або чиє імя неправильно записане, нехай повідомить Дирекцію Дому.

М. Баран.

Лемківщина перед сто роками

IX.

Вдношення до громадського життя.

У життю громади беруть участь тільки ґазди. Коли зберуться, радять лише над справами, спільними цілій громаді. Йде про вирішення, як одну або другу орудку залагодити, як виповнити громадську повинність, як принести хосен для цілої громади, як і коли складати податок, як перевести складку на громадські потреби або як спільний тягар розложити на поодиноких господарів. На нарадах має бути приявним кожний господар і на такі зібрання скликують його десятники.

Інакше виглядає так званий громадський суд. Він збирається тоді, коли хто внесе яку жалобу проти кого. В такім випадку не всякий обовязаний „іти до громади", однак, як хто хоче, має вільний вступ. Як судді виступають: війт, підвійт, і присяжний, а поліцай виступає як прокуратор. Громадський суд це перша інстанція, до якої селянин удається за справедливістю, а щойно, як не вдоволений такою справедливістю, він удається до повітового суду. Але це буває рідко, бо громадські судді і присутні громадяни вирішують по своїм переданням і звичаям справу так, що обі розєднані сторони присуд приймають. Коли часом котра сторона надто опирається проти рішення громадського суду, тоді присутні громадяни її переконують, що інакше справи не можна було вирішити. Головно слово старих ґаздів має значіння на сварливих людей і вони їх голосови піддаються. Старі наводять багато прикладів з минулих присудів чи то у свойому селі чи в чужому і приходять до висновку: „От волите і ви погодитися, як по судах волочитися" і тоді посварені не мають ради. А звісна річ, що по громадах бувають старезні люди, які хоч і не займають ніякого громадського уряду, то своїм досвідом мають вплив на громадські справи.

На громадськім зібранню війт починає промову словами: „Панове громадо!", а потім представляє справу і переповідає її зміст. Дальше подає причини, чому щось зайшло і предкладає все те під загальні наради. Члени громади передумують над предложенням, дискутують по свойому, і висловлюють прилюдно свої сумніви. Знатніші люди встають і виголошують промови до цілої громади. Промови зправила виголошують тоді, коли спір ведуть між собою дві громади. Хто збоку прислухується таким нарадам, мусить подивляти, як неосвічені люди можуть так розумно розбирати справи.

Цікаве, що громадські наради відбуваються завжди в коршмі, хоч як це жалюгідне. Бо то звичайно справа ведеться при горівці, а тоді й інші приявні без неї обійтися не можуть. А буває ще й таке, що як хто на суді справу програє, тоді дістає ще додаткову кару, а то заплатити напиток свому противникови. Це називається „напити на кого". А як справа нераз тягнеться цілу ніч, то такий суд коштовний для цілої громади. Але зате такий присуд вважають за „народній присуд".

(В дальшій частині буде про ношу).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Р., Вудсайд, Л. Ай. — Ми порівнували рукопис з друкованим і найшли, що це друкарська помилка. Нема страху перед баламуцтвом, бо це загально знана справа. Дякуємо за заввагу.

СПОДІВАЮТЬСЯ НАРЕШТІ ВІДКРИТИ БУРМАЙСЬКИЙ ШЛЯХ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ВІЙСЬК У ПІВНІЧНІЙ БУРМІ. — Китайські війська, що продираються крізь північну Бурму, обійшли японську фортецю Бгамо й сподіваються вже в найближчім часі відкрити бурмайський шлях для довозу военних матеріялів до Китаю.

Тайна зброя.

Ніччю приходить злодій до мешкання. Припадково розбудилася жінка й каже чоловікови, щоб пішов і настрашив злодія.

— „Алеж я не маю револьвера" — відповідає чоловік. „Іди ти сама і поглянь на нього своїми очима!"



РІК ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИТЬСЯ З ДНЕМ 30-го ГРУДНЯ 1944. Р. ТИМСАМИМ ОСТАЄТЬСЯ ВЖЕ ТІЛЬКИ 46 ДНІВ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЇ КАМПАНІЇ. ЧИ ВАШ ВІДДІЛ СПОВНИВ УЖЕ СВІЙ ОБОВЯЗОК СУПРОТИ БАТЬКА-СОЮЗУ В ЦЬОМУ РОЦІ ЙОГО ЗОЛОТОГО ЮВИЛЕЮ? ЧИ ПРИДБАВ УЖЕ ВАШ ВІДДІЛ ДЛЯ СОЮЗУ ПРИНАЙМНІ ТЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ, ЯКЕ БУЛО ВАМ ПРИЗНАЧЕНЕ? ЯКЩО НІ, ТОДІ СПОВНІТЬ ЦЕЙ ОБОВЯЗОК ІЩЕ ДО КІНЦЯ РОКУ! ДІСТАНЬТЕ ПРИЗНАЧЕНЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ ОБОВЯЗКОВО, КОНЕЧНО! НЕ ДОПУСТІТЬ ДО ТОГО, ЩОБ У СПИСІ ЮВИЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ПРАЦІВНИКІВ БРАКУВАЛО ВАШОГО ВІДДІЛУ!

УРИВОК З ДЕННИКА УПРАВИТЕЛІВ ВІЙСЬКОВОЇ КАНТИНИ В ЛОНДОНІ

Середа, 2. серпня. — Мені здається, що я поверну скоро до кантини. І мені робиться якось сумно, що на будуче я буду мусіла переводити свій вільний час у чужому краю, далеко від моїх знакомих. Мені лишається лише одна розрада, а то думка, що можливо я буду мати щастя бути десь близько президента нашого клюбу п. Панчука. Я довший час буду памятати ті приємні вечорі, що я їх перевела разом з дівчатами й хлопцями в клюбі. Той час проминув як мала хвилина. На відході бажаю всього найкращого для клюбу і його членів. — Неллі Парк.

Четвер, 3. серпня. — Цього вечера досить спокійно в кантині. Антон (Ґаджоса) відіхав, Тед (Карасевич) десь вийшов, лише Анна Чернявська і я остали. Анна була занята цілий вечір, пртанням, то що. Капраль Пазюк повернув був на час і цілий час відписував листи. Він не сподівався вернути, однак ми надіємося, що він ще поверне перед виїздом до Франції. Минулого тижня я відвідала пару хлопців у шпиталі. Купченко сподіється у скорому часі устати й відвідати нашу домівку. Та я мушу йти, бо треба бути у своїй кватирі перед одинацятою. Коби завтра хто загостив до нас. Я отримала лист від Стефана Калина. Пише, що в короткім часі зайде сюди. — Оленка Козицька.

Пятниця, 4. серпня. — це мої перші довші відвідини в домівці, маю відпустку на 72 години. Воно незвичайно приємно тут прийти й чутися як дома. В короткому часі прийшла Анна Чернявська і Тед Карасевич й ми разом мали дуже смачну вечеру. По вечері я на час вийшла на місто, а коли вернула, застала Оленку Козицьку, яка приготовляла чай, Анна Чернявська мила підлогу, а Тед замітав та чистив кімнату. Цілий вечір було чути сирени й падаючі бомби — боґс. — Анна Храплива.

Неділя, 13. серпня. — Вчера я перший раз прибув до Лондону й перший раз відвідав українську військову кантину. Хоч я тут утратив всяке поняття щодо дирекції, бо мені здавалося, що сонце не там сходить і заходить де повинно, то помимо того я скоро добився до нашої кантини, на котрій я побачив прекрасну вивіску, яка говорила, що це є дім далеко від дому для всіх українців і їх приятелів у чужому місті.

У дверях дому привитала мене прекрасна дівчина (для власної безпеки не подаю як називалася) й незвичайно ввічливо привитала мене. Я представився її. Вона дуже змішалася й зараз попросила мене до розговірні й представила мене присутним — воякам і воячкам, які розмовляли між собою.

Не буду вичисляти поіменно осіб, які там були, щоби когось не пропустити, лише скажу загально, що були це хлопці і дівчата, яких я знав або їх самих, або їх родичів — в Манітобі, Саскачевані й Альберті. Наша розмова була незвичайно сердечна, звичайно як дома.

По хвилі друга прекрасна дівчина (не скажу як називається), а зрештою наші дівчата всі красавиці, взяла мене за руку й повела на інспекцію будинку — до офісів, маґазину, спальнів і кухні, де мене представила пані Павсей, („Мамі" й господині дому).

Якеж моє перше враження відносно клюбу? Можу сказати за Цезаром: Я прийшов, я побачив і мене побідили. Люди, яких я тут здибав, незвичайно ввічливі. Вони повні життя й енергії. І також, позволю собі сказати, вони скучають за тим днем, коли то вони зможуть вернути домів з душевним вдоволенням, що вони свою задачу сповнили як слід. Най Бог благословить тих, які започаткували організацію цього клюбу. В початках це була лише мрія, лише сон. А показалося, що це не був сон, а ідеал, який члени СУКВ зреалізували й покликали до життя. Най Бог благословить ваших рідних і приятелів в Канаді, які своїми жертвами помагають вам. Історія колись розкаже, як багато до виграння цеї війни причинилися наші молоді люди в уніформах.

Праця й заслуги Українського Військового Клюбу в Лондоні будуть мати запевнене місце у воєнній історії нашого краю. І я певний, що ми всі будемо горді з цього.

Капт. С. В. Савчук, капелян.

Вівторок, 15. серпня. — Нині я перший прибув до кантини. До дверей я прийшов на кулях і щось ніби мені стало в горлі. Мене стрінула „Мама" (Пані Павсей), поцілувала мене, зі сльозами в очах. Признаюся, що я був зворушений. Не можу висказати як мені приємно бути тут знов. Бачу, що вже докінчуєте другу книжку від коли я лишив. Я щиро дякую дівчатам і хлопцям, які відвідували мене й інших нещасливців у шпиталі. Я і всі інші дякуємо Оленці, Анні, Спікулякови і Іванови і всім, які приходили й приносили нам чоколяду й папіроси, а головно добру волю. Я ніколи не сподівався, що мене хтось знайде у шпитали, бо в Анґлії ніхто не знав, коли я приїхав з Франції. Як Оленка довідалася й віднайшла мене, я не знаю, однак для мене була велика несподіванка й приємність бачити її і вас всіх і коли я прибув сюди, то мені здається, що я вернув до власного дому. Це моя перша візита в Лондоні від травня й кантина тепер виглядає багато краща, як тоді, коли я лишив. Думаю, що на цей раз досить. Добраніч. — В. Купченко, Лт.

Канцелярія КУК.

АДРЕСА СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КАНАДІЙСЬКИХ ВОЯКІВ У ЛОНДОНІ:
UKRAINIAN CANADIAN SERVICEMEN'S ASSOCIATION
The Vicarage, 218 Sussex Gardens
Paddington, London W. 2, ENGLAND.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині 2. попол., в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул. Просимо довгуючих членів вирівнати свої вкладки. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині 1. пополудні. Уряд просить членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Загводький, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 305, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині 11. рано. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирівнати свої залеглости, а спеціяльно взиваємо членів молодечого відділу 436, що злучився з відділом 305, прийти на ці збори. Просимо членів 436 відділу сказати одні другим про цю злуку, і що вкладки будуть платити все в першу неділю по 15-тім. — М. Гентош, секр. від. 305.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині . ввечір, в У. Н. Добмі, 181-3 Фліт ул. Кожний член повинен прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні заплатити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. листопаду. Просимо всіх членів зійтись на означений час. Будемо принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союзу. Кожний нововступаючий член нехай прийде на збори. — І. Савчак, предс.; А. Скочинець, кас.; І. П., секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 19. листопаду, в 2. год., в галі церковній, 47 Говп Еве. Просимо членів приходити на збори в троха більшім числі і на означений час. — В. Сметана, предс.; В. Бродський, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 18. листопаду, в год. 7. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30. Прохаємо усіх членів привести на ці збори кандидатів на нових членів, бо ювилейна кампанія добігає кінця. — Уряд.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.



ТАРЗАН, ч. 1076. Дахами домів.



Мандруючи дахами домів, Тайго заглянув через один відкритий вентилятор. На його огидним лиці появилися лють.

Він побачив чоловіка, що його піймав у джунглях.

У нічному клюбі там вдолі, Джеф Ферет хвалився: „Горилі? Баг! Я навчився, як з ними поводитися, в Африці".

У цій хвилі зо суфіту спустилася вниз темна постать.